

EL VOLTOR (*Aegypius monachus*) A EUROPA, UN PAS ENDAVANT EN LA SEVA RECUPERACIÓ

Evelyn TEWES *

Dins les àrees de distribució del voltor (*Aegypius monachus*) de la regió Paleàrtica occidental se vénen observant durant els darrers anys, tendències contràries a la dinàmica de les seves poblacions. Mentre que a Espanya les poblacions de voltor estan millorant i augmentant el seu número ràpidament, la situació als països de l'est d'Europa és dolenta, ja que hi sobreviuen pocs exemplars. Darrerament alguns conservacionistes locals de Iugoslàvia, Grècia i Bulgària mostren la seva preocupació per la supervivència dels voltors en general. S'investiga la situació real de les distintes espècies i s'organitzen projectes internacionals per a la seva protecció. La Fundació per a la Conservació del Voltor Negre (Black Vulture Conservation Foundation -BVCF-), està preparant el segon projecte d'amollada d'exemplars, mentre que està acabant els seus treballs a Mallorca amb èxit.

50 voltors a Mallorca

Després de més de 10 anys de dubtes sobre, si el voltor a Mallorca podria sobreviure a les matances amb verí, als canvis en el seu hàbitat ocasionats per la influència de la ramaderia moderna i a les urbanitzacions, en mig d'un centre turístic d'Europa, se vénen observant senyals d'èxit dels esforços enormes per a la seva conservació, que començaren fa uns 15 anys amb les activitats de membres del GOB, i amb el Programa de Recuperació del Voltor desenvolupat per la Unitat de Vida Silvestre (SECONA) de la Conselleria d'Agricultura i Pesca i, des de 1988, en col.laboració amb la BVCF.

L'any 1990 que és el darrer any del "Programa de Recuperació del Voltor a Mallorca 1988-1990" (SECONA), s'observaren quatre postes a la població salvatge, de les quals eclosionaren tres ous. Els tres polls conseguiren volar amb èxit i és la primera vegada des de 1981 que hi ha més d'un poll a l'any a la Serra de Tramuntana. A la cria en captivitat hi va haver tres postes però cap d'elles eclosionà, la qual cosa es pot explicar per dues causes diferents: Infertilitat dels ous per falta d'experiència en dues parelles i per impregnació en el cas d'una femella. Seguint l'augment artificial de la població salvatge, es realitzà el 1990 l'amollada de sis polls, nascuts en captivitat en els zoològics Europeus (veure Taula I) i un exemplar anomenat "Benito" ja volander, recuperat en el Parc Natural de Monfragüe (Extremadura).

Comptant el total d'exemplars alliberats, volen en aquests moments 20 voltors més a la Serra de Tramuntana. Deu d'aquest s'amollaren a través d'una

---

* Black Vulture Conservation Foundation

Nom (país)	Data d'eclosió	Data d'alliberació	Data del 1er vol
Mohrli (D)	aprox. 05.05.90	01.08.90	02.09.90
Schönbrunn (D)	08.05.90	01.08.90	03.09.90
Valentine (NL)	08.05.90	05.08.90	01.09.90
Dominique (F)	16.05.90	09.08.90	08.09.90
Mulhouse (F)	23.05.90	09.08.90	04.09.90
Bernadí (CH)	12.05.90	25.08.90	11.09.90

Taula I. Figuren els noms dels 6 polls de voltor donats pels Zoològics d'Alemanya (D), Holanda (NL), França (F) i Suïssa (CH), per a ser amollats a Mallorca. Així com la data d'eclosió de l'ou, data d'amollada i la del seu primer vol per la Serra de Tramuntana.

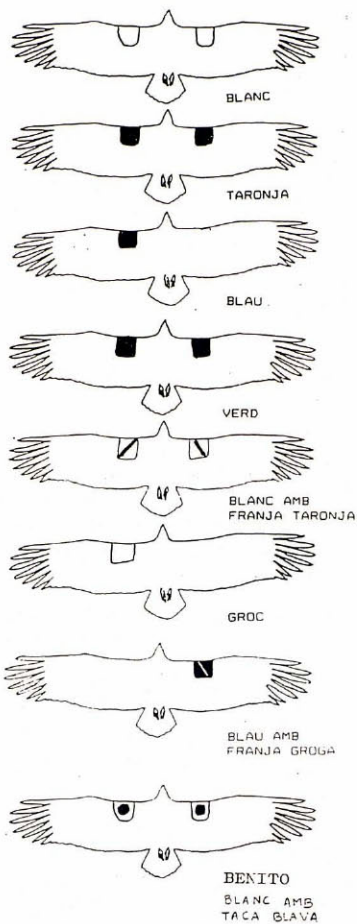
gàbia d'aclimatació i onze polls passaren el mètode del hacking criant-se en un niu artificial. Les marques individuals, per a la seva identificació, estan dibuixades en les siluetes de la Taula II: Els polls tenen plomes blanquejades, i els altres marques de plàstic acolorides situades en ambdues ales. Desgraciadament hem de comptar dos exemplars morts enguany: Es trobaren morts una femella sense marques artificials i un jove alliberat pel mètode del hacking, de l'any passat procedent del Zoològic de Tallinn (Estònia, URSS). Les circumstàncies de les troballes ens fan sospitar que moriren al mateix temps per enverinament.

Per aquesta i altres raons es realitzà un recompte de la població del 13 al 18 d'octubre de 1990. Segons aquest recompte hi ha actualment entre 48 i 56 voltors a Mallorca. Dos dels voltors marcats, un amb plàstics de color taronja i l'altre de color blau, no s'observaren. Cap dels dos s'han vist des de la primavera, per la qual cosa es suposa que perderen les marques o moriren també. Tanmateix no es vol excloure encara la possibilitat de que aquests dos voltors puguin estar en una zona poc observada, fora de l'àrea de distribució més freqüent dels voltors a Mallorca. Els voltors alliberats pel mètode del hacking el 1988, "Pep" i "Oto", tampoc s'observaren. En aquest cas sabem que a "Pep" s'el va poder veure en un menjador el dia 6 d'octubre i suposam que tant ell com "Oto" mudaren les plomes blanquejades i només poden ser reconeguts per les seves anelles de color.

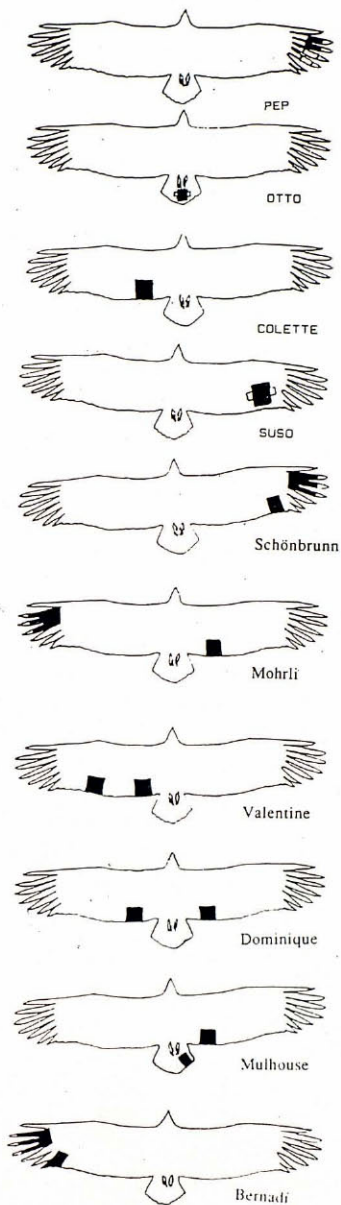
Els dos menjadors existents des de 1986 se mantenen regularment, sobretot per assegurar que els voltors no passin fam, cosa que podria causar el descens en l'èxit reproductiu.

A partir de 1991 el Programa de Recuperació serà substituït per un "Programa

MARQUES PLASTIQUES

PLOMES DECOLORADES

Taula II. Siluetes dels 18 voltors amollats a la Serra de Tramuntana a les quals s'indiquen les marques individuals, així com els seus noms.

de Conservació de la Població del Voltor a Mallorca”, igualment planificat i realitzat per la Unitat de Vida Silvestre de la Conselleria d’Agricultura i Pesca, en col.laboració amb la BVCF.

Gran èxit a la Península Ibèrica

Durant els darrers 12 anys se conseguiren una sèrie de mesures proteccionistes en forma de decret llei que tenen un efecte positiu sobre el voltor. Es disminuí sobretot la persecució directa per la caça i indirecta per l’ús del verí. Quasi totes les colònies de la península s’estan estenent, com ho demostren els recomptes realitzats, el 1966 es comptabilitzaren 200 parelles, el 1974: 206 parelles, el 1984: 370 parelles i el 1988: 770 parelles. L’amença actual més important d’algunes colònies de cria és la destrucció o manipulació de l’hàbitat de nidificació per projectes forestals i agrícoles. Els incendis i les molèsties humanes són una amenaça permanent en l’època de cria.

Dificultats en els països balcànics

Des de fa molts anys es coneix el problema de la disminució dels voltors i rapinyaires en general al surest d’Europa. Les causes són les mateixes que a Espanya. Per estudiar la situació actual i les possibilitats de projectes per a la

Foto 1: “Pep” va ser el primer poll de voltor (Aegypius monachus) amollat a la Serra. Fotografiat en una menjadora el 6.10.90. Foto: Evelyn Tewes.

conservació del voltor negre i altres espècies amenaçades, la BVCF, representada per l'autora, organitzà un viatge a Iugoslàvia, Grècia i Bulgària en el qual hi participà na Carlota VIADA, representant al GOB.

A Iugoslàvia es visitaren antics llocs de nidificació del voltor a Macedònia. A aquesta província encara es poden veure de 2 a 4 exemplars però darrerament no es coneix cap niu ocupat.

A Grècia hi ha dues zones de distribució: Una al Parc Natural "Dadia Forest" a la comarca de l'Evros, on està situada la colònia més gran dels tres països balcànics; de 14 a 15 parelles es reproduïxen regularment en els darrers anys i uns deu polls aconseguïxen volar cada any, i una altra al Mont Olympos on sobreviuen dos exemplars d'una colònia de 7, que es reproduïa fins l'any 1988. El 1989 desaparegueren 5 dels 7 darrers voltors suposadament morts enverinats. A les dues colònies es manté una menjadora per disminuir aquest risc. Mentre que a Evros ja existeixen plans per a la conservació dins el parc per part del Ministeri del Medi Ambient (Hallman, 1979, 1985), la situació al Mont Olympos és la més preocupant, ja que la colònia està quasi extingida.

A Bulgària el voltor negre està extingit des dels anys 50 (Baumgart 1989). Els exemplars que es veuen als Monts Rhodopes del surest vénen a cercar menjar des de Grècia; la colònia de Dadia Forest està molt a prop. La Societat per a la Conservació dels Ocells de Bulgària manté dues menjadores, sobretot freqüentades per voltors forasters (*Gyps fulvus*) i moixetes voltoneres (*Neophron pernopterus*). Des de 1987 hi ha una reserva per a voltors en una colònia extingida de voltors forasters que actualment és usada per descansar i menjar. L'objectiu dels biòlegs búlgars és preparar les circumstàncies adequades per a què els voltors puguin tornar a criar quan la població de Dadia Forest comenci a estar saturada. Així actualment se cerquen zones adequades per a la cria, on s'hi construeixen nius artificials per augmentar l'atractiu d'aquestes àrees. El problema més greu de la conservació de la natura de Bulgària és la situació política amb la conseqüència de que no hi ha suport per part de l'estat i la falta de recursos econòmics fan difícil les activitats de les societats conservacionistes. Nogensmenys els interessats en el tema no cauen en el pessimisme, sinó que s'esforcen en treure endavant els seus projectes.

Projectes per al futur del voltor

A la reunió de la BVCF del passat setembre a Frankfurt (Alemanya), es va decidí que el projecte del hacking a Mallorca s'ampliaria a l'any 1991 essent aquest el darrer any ja que hi ha més de 50 exemplars i un augment de l'èxit reproductiu de la població salvatge, que eren els objectius del projecte.

Els països amb perspectiva de futurs projectes d'amollada d'exemplars són: França, Grècia i l'illa de Cerdenya (Itàlia). El lloc que més urgeix en aquests moments és el Mont Olympos, on enguany (1990) comença un projecte de recuperació, amb la finalitat d'evitar l'extinció dels dos darrers exemplars, que porten la informació dels costums de la colònia que serà de gran importància per a una població futura. S'haurà de treure endavant aquest projecte amb molt

Foto 2: Colònia de voltor al Parc de Dadia Forest (Grècia), amenaçada per la recent construcció d'un camí. Foto: Evelyn Tewes.

d'esment, avançat i acompanyat d'una gran campanya de divulgació, per a disminuir els riscos per als ocells i facilitar un futur de l'espècie a aquella regió. Una vegada realitzada amb èxit la primera amollada de dos o tres exemplars, s'estima convenient aplicar el hacking regularment, com se realitza a Mallorca.

Però probablement passaran uns anys fins que la colònia del Mont Olympos estigui preparada per amollar quantitats més grans de voltors. Mentrestant els polls criats en captivitat s'amollaran en un altre lloc. A la reunió d'enguany del BVCF se decidirà quin serà el lloc més adequat i millor preparat per al projecte de 1992.

Bibliografia

- BAUMGART, W., 1989. "Verbreitung und Existenzbedingungen von Gaense-, Kuten- und Bartgeier (*Gyps fulvus*, *Aegypius monachus*, *Gypaetus barbatus*) in Bulgarien in Vergangenheit und Gegenwart". Acta ornithoecol., Jena 2,1, pp. 15-38.
- DENNIS, R., 1989. "The Conservation and Management of Birds of Prey and their Habitats in Evros, Greece". RSPB Report, Ministry of Environment, Athens.
- HALLMAN, B., 1979. "Guidlines for the Conservation of Birds of Prey in Evros". Final Report of IUCN/WWF Project 1684.
- HALLMAN, B., 1985. "Status and Conservation Problems of Birds of Prey in Greece". ICBP Tech. Publ. No.5.

- HANDRINOS, G.I., 1985. "The Status of Vultures in Greece". ICBP. Tech. Publ. No.5.
- HELMER, W. & SCHOLTE, P., 1985. "Herpetological Reserch in Evros, Greece. Proposal for a Biogenetic Reserve". Report by Reserch Institut for Nature Management, Arnhem and Department of Animal Ecology, Catholic University, Toernooilveld., NL, Nijmegen.
- UNITAT DE VIDA SILVESTRE, 1987. "Programa de Recuperación del Buitre Negro en Mallorca 1988-1990".
- VASIC, V.F., GRUBAC, B., SUSIC, G. & MARINKOVIC, S., 1985. "Status of Birds of Prey in Yugoslavia, with particular reference to Macedonia". In. I. Newton & R. D. Chancellor (Eds.) Conservation Studies on Raptors. ICBP Tech. Publ. No.5.

